

ANG**Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyong Hiligaynon
Tuig XL No. 9
Mayo 7, 2009
www.philippinerevolution.net

Editorial

Sahing mamumugon, pamunuan ang paghimakas sang pumuluyong Pilipino

Samtang nagadugay kag nagadalom ang pangkali-butanon nga krisis sang kapitalismo kag ang krisis sang malakolonyal kag malapyudal nga sistema sa Pilipinas, nagatuga ini sang wala kapares nga kahalitan kag kabudlayan sa sahing mamumugon, sa masang anakbalhas kag bilog nga pumuluyo. Sa pihak nga bahin, nagbun-ag ini sang paborable nga kundi-syon para sila pukawon kag pahulagon. Labi nga nag-aathag sa ila ang kakinahanglanon nga baktason ang dalan sang militante nga paghimakas agud pangapi-nan ang interes sang tanan nga ginapigos kag ginahi-muslan kag maghulag para tapuson ang sistema nga nagalumoy sa ila sa kabudlayan kag pag-antos.

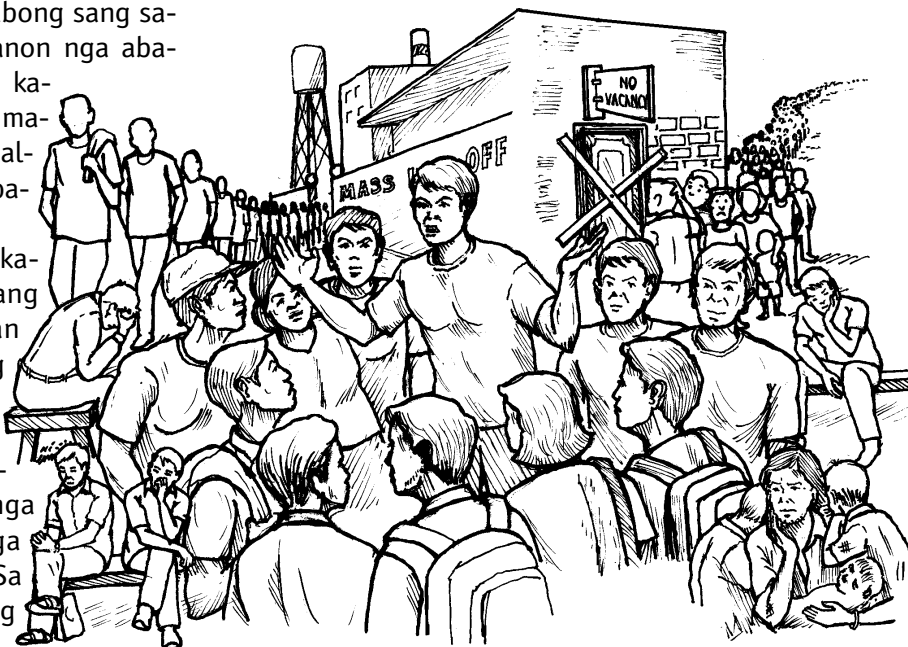
Daku nga hangkat ang ginaatubang subong sang sahing mamumugon. Hugot ang kinahanglanon nga abagahon sang sahing mamumugon ang ila ka-tungdanan nga ipakig-away ang ila mga ma-kasahi nga interes kag palapnagon kag dal-on ang rebolusyonaryong kahublagan sa pa-nibag-o nga halintang sang pagsulong.

Ang sahing mamumugon ang pinaka-mauswagon nga sahi nga gimbun-ag sang kasaysayan. Ini subong ang ginasaligan nga magpamuno kag magsulong sang pangkatilingban nga rebolusyon. Ang Partido Komunista ang abante nga des-takamento sini. Dala sini ang Marxista-Leninista nga ideolohiya nga nagaserbi nga abante nga syentipiko kag praktikal nga ubay sa ila pag-analisa kag paghulag. Sa abaga man sang sahing mamumugon kag

partido sini ang katungdanan nga pukawon kag uba-yan ang pumuluyo nga Pilipino, hugpungon sila kag manguna sa pagpasulong kag pagpasingki sang ila re-bolusyonaryo nga paghimakas.

Dapat siguruhon nga matungdan sang sahing ma-mumugon ang dalagku nga pangkasaysayan nga hang-kat kadungan sang wala kapares nga kalalaon sang krisis subong. Matigayon ini paagi sa aktibo nga pag-tukod sang Partido sa ila kubay. Kon may mabaskog nga Partido sa tugas, sige-sige kag determinado nga magasulong ang sahing mamumugon sa tanan nga pa-tag sang paghimakas.

Dapat malaparan, todo-todo kag nagahiliusa nga

**Mga tampok sa
isyu nga ini...**

**Mayo Uno, gindumdum
sg linibo nga
pumuluyo** PAHINA 3

**Mga progresibo sa
Kongreso, nadugangan
sg tatlo** PAHINA 5

**Madinalag-on nga pag-
atubang sa Balikatan
sa Bicol** PAHINA 8

maghulag ang sahing mamumugon batuk sa rehimeng US-Arroyo kag kabug-usan sang garuk nga nagaluntad nga sistema kag isulong ang paghimakas para sa interes kag mga kinamatarung nila kag sang pumuluyo. Sa kasaysayan, ang mga kadalag-an sang sahing mamumugon naangkon paagi lamang sa determinado, makahason kag wala untat nga muklat kag organisado nga pagpakigbato.

Subong kag san-o man, ang singgit para sa dugang nga P125 sa inadlaw nga sweldo dapat palanugon sa bilog nga pungsod kag todo-todo nga ipakigbato. Dapat pataaon ang lebel sang determinasyon kag kapagsik sang mga mamumugon sa pagpakig-away kag malanog nga ipahayag ini sa padayon nga dalagkuan nga paghulag sa karsada kag iban pa nga alagyan sang ila ululupod nga paghulag. Kon wala sang amo nga mga paghulag, wala sang mabaton ang masang mamumugon kag anakbalhas.

Ang paghimakas para sa dugang nga sweldo dapat determinado nga isulong sang masang mamumugon kadungan sang iban pa nga gilayon nga kinahanglanon sang masang anakbalhas: matuod

nga reporma sa duta; pagpanubo sang presyo sang petrolyo kag iban pa nga basehang kinahanglanon; trabaho para sa mga wala trabaho; balay para sa mga wala sang mapuyan kag pag-untat sa demoli-syon sang mga puluy-an sang mga imol; pagdula sa pabug-at nga mga buhis; serbisyo sosyal para sa mga imol kag nagakinahanglan. Dapat hugot nga iangot ang tanan nga ini sa paghimakas para ipamilit ang mga demokratiko nga kinamatarung sang pumuluyo, tapuson ang rehimeng US-Arroyo, kag pungan ang mga plano sini nga magpabilin sa poder.

Dapat magpursiger sa pagtukod sang mga unyon sang mga mamumugon nga determinado nga magasulong sang ila mga pang-ekonomya kag iban pa nga kinamatarung. Samtang todo-todo ang mga unyon sa pagpasulong sang ila paghimakas sa pabrika ukon empresa, kinahanglan man nila magpursiger sa pagpahulag sang mga mamumugon sa mga pangpulitika nga paghimakas nga malahalon para sa ila sahi, sa iban pa nga anakbalhas kag sa bilog nga pumuluyo.

Dapat malaparan nga hanason sang mga unyon ang mga katapu

sini agud mangin aktibo sa pagpu-kaw kag pag-organisa sa sulod kag guwa sang pabrika. Kabahin man sini ang pagpakig-alyansa sa iban pa nga demokratiko nga sektor kon sa diin pinakaimportante ang basehang alyansa sang mga mamumugon kag mangunguma kag pagtibong sang mga interes kag ginapakig-away sang mga mangunguma.

Labaw sa tanan, dapat mapaserbi nga organisado nga amot ini sa pagpasulong sang proletaryong rebolusyon. Dapat maitransporma ang mga unyon sang mga mamumugon pakadto sa rebolusyonaryong unyon. Yabi diri ang pagserbi nga iskwelahan ang unyon para sa pangpulitika kag rebolusyonaryong edukasyon sang mga mamumugon. Dapat pursigido ang pagtuon sang mga unyon sa Marxismo-Leninismo-Maoismo kag sa linya pangpulitika sang Partido Komunista sang Pilipinas kag aplikasyon sini sa ila masangkad nga programa kag matag-adlaw nga paghulag.

Tuman ka importante nga mapahulag ang mga organisado nga mamumugon kag bug-os nga rebolusyonaryong unyon para malaparan nga magsuporta sa armadong rebolusyon sa tago nga pamaagi. Lakip diri ang pagpadala sang mga suportang materyal sa hangaway sang banwa kag pagsuporta sa mga partisano sang hangaway sang banwa nga may mga misyon sa kasyudaran.

Ang pinakamataas nga halintang sang suporta nga mahatag nila sa armadong rebolusyon amo ang madamuan nga pagkadto sa kaumhan para mag-entra sa BHB kag magpasakop sa armadong paghimakas. Linibo nga bag-ong hangaway halin sa kubay sang sahing mamumugon ang kinahanglanon sang BHB kada tuig agud magbulig sa pagpalapad kag pagpalig-on sang mga prente kag baseng gerilya sa kaumhan kag pagpasulong sang inaway banwa. **AB**

Tuig XL No. 9 Mayo 7, 2009

Ang *Ang Bayan* ginabantala sa lengwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray kag Ingles.

Mahimo ini i-download halin sa *Philippine Revolution Web Central* nga makit-an sa:

www.philippinerevolution.org

Nagabaton ang *Ang Bayan* sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

Malab-ot kami paagi sa e-mail sa: angbayan@yahoo.com

Kaundan

Editorial

Mamumugon, pamunuan ang pumuluyo	1
Mayo Uno, gindumdum sg linibo	3
Kadalag-an sg welga	3
Mayo Uno sa bilog nga kalibutan	4
Ika-36 anibersaryo sg NDF	4
Mga peke nga grupong party-list, nakalusot	5
3 bag-o nga progresibong kongresista	5

Pagpanghalit sg pasistang estado

Pamilya sa Agusan del Norte, ginmasaker	6
Jun Lozada, ginsaylo sa Senado	6
Numero uno sa kalainan	7

Mga koresponsal

Madinalag-on nga pag-atubang sa Balikatan	8
Tropang US, nagaentra sa operasyong militar	8
Ani sg rebolusyon sa Baryo Lagda	9
OBL sa Cordillera	10
Pagpamuno nga ginpanday sg panahon	11
Si Ka Pasyo, milisya sg pumuluyo	12
Bangit, masunod nga hepe sg AFP?	13

Balita	13
---------------	-----------

Ang *Ang Bayan* ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista sang Pilipinas

Mayo Uno, gindumdum sang linibo nga pumuluyo

Linibo nga mamumugon kag pumuluyo ang nagrali sa nagkalain-lain nga parte sang Pilipinas sining Mayo Uno agud dumdumon ang Pangkalibutanon nga Adlaw sang Pangabudlay.

Sa Maynila, nagmartsa ang 7,000 mamumugon sa pagpanguna sang Kilusang Mayo Uno. Ginsuguran nila ang paghulag alas-6:00 pa lang sang aga paagi sang pagpasa sang sulo sa kahabaan sang España tubtub Welcome Rotonda. Nagsugod sang ala-una sang hapon ang martsa halin Espana tubtub Liwasang Bonifacio sa Maynila, kon sa diin ginpakamalaut sang KMU kag mga progresibong organisasyon ang malaparan nga pagpahalin sa trabaho sa sulod kag guwa sang pungsod. Ginpakamalaut man ang lapnagon nga kontraktwalisasyon sa mga mamumugon nga nagsugod bisan wala pa maglupok ang malala nga pangkalibutanon nga krisis pang-ekonomya.

Ginpakamalaut man nila ang rehimeng US-Arroyo sa wala sang aksyon sini sa mga problema sang mga mamumugon. Sa baylo nga ini hatagan-atensyon, wala sang ginhimo ang rehimen kundi isulong ang pagbaylo sang konstitusyon nga magapalala sa pag-antos sang pumuluyo. Liwat nga gin-insister sang mga militante nga mamumugon ang P125 dugang nga sweldo nga padayon nga ginasulong sa Kongreso sang mga progresibo nga partido.

Ginkundenar naman sang KMU-National Capital Region ang padihut nga *job fair* sang rehimen sini man nga Mayo 1. Siling sang KMU-NCR, pamatuod lamang ini nga ang ginaduso sang rehimen amo ang pag-eksport sang mga mamumugon nga Pilipino nga isa lang ka hingalit kag manabaw nga sabat sa nagahagunos nga krisis. Wala ini sang ginahimo para pauswagon ang industriya kag makahatag sang du-

gang nga serbisyo kag trabaho sa pumuluyo, siling sang KMU-NCR.

Sa lain-lain nga prubinsya sang Bicol, 22,300 pumuluyo ang nagtipon sa pihak sang mabaskog nga ulan. Sa Iloilo City, nagrali ang 2,000 pumuluyo samtang nag-abot sa 1,000 ang nagmartsa sa Roxas City. Sa Negros Occidental, nagpasakop ang 3,000 mamumugon kag

mangunguma sa isa ka Laksyangan kag naglunsar sang programa sa Bacolod City Plaza. Ginpakamalaut man nila ang malala nga militarisasyon sa kaumahan kag gin-insister ang disente nga trabaho kag dugang nga sweldo. Sa Tacloban City, nagrali ang mga mamumugon kag mga empleyado sang gubyrno.

Sa Davao City, naglab-ot sa 3,000 ang nagpasakop sa hublag-protesta nga ginpangunahan sang KMU-Southern Mindanao. Ginpamilit man nila ang disente nga trabaho, sweldo kag basehan nga serbisyo kag ginpakamalaut ang pagtap-

na sa mga unyon kag kalakasan sang militar sa kahublagan sang mamumugon.

Kadalag-an sang welga

Liwat nga nag-angkon sang kadalag-an ang mga mamumugon sang Kowloon House makaligad nga nagpasugot ang maneydsment sini nga ibalik sa trabaho ang 54 nga ginpahalin matapos magwelga sadtong 2008. Ini ang nakasugtan sa negosasyon sa tunga sang mga katapu sang unyon kag pamunuan sang nasambit nga restawran sadtong Abril.

Nakasugtan sang maneydsment kag mga mamumugon nga ibalik ang ginpahalin sa trabaho pero indi sila makabaton sang *backwages*. Bisan pa man, makakuha sila sang P10,000 bilang pang-umpisa nga bulig pinansya. Plano sang maneydsment nga sayluhon ang mga mamumugon sa sanga sang restawran sa Teachers' Village, Quezon City. Ginakakulbaan ini sang Ecumenical Institute for Labor Education and Research (EILER) bangud wala sang unyon didto kag indi sila mangin protektado sa lain-lain nga presyur pareho sang kontraktwalisasyon.

Madumduman nga naglunsar sang welga ang mga mamumugon sang Kowloon House sa West Avenue, Quezon City bangud sa isyu sang dugang nga sweldo kag pagpahalin sa mga myembro sang unyon sini. Enero subong nga tuig ginmandu sang National Labor Relations Commission (NLRC) nga ibalik sa trabaho ang mga ginsipa nga obreros kag bayaran sang bilog ang ila sweldo.

Mayo Uno sa bilog nga kalibutan

Masobra isa ka milyon ang nagprotesta sa lain-lain nga parte sang kalibutan bilang pagdumdum sa Pangkalibutanon nga Adlaw sang Pangabudlay subong nga tuig. Ginsinggit nila ang ila mga panawagan para sa mga kinamatarung kag kaayuhan sang mga mamumugon kag pumuluyo.

Ginatos nga Amerikano kag mga migrante ang nag-entra sa May Day Immigration Rally sa New York Square Union. Tuig 2006 pa nga nagsugod ang kapareho nga paghulag kada Mayo Uno sa pagpanguna sang May 1st Coalition for Workers and Immigrants Rights. Gin-insister nila ang kinamatarung para sa disente nga sweldo, benepisyo kag iban pa nga demanda para sa mga migrante nga mamumugon. May pareho man nga paghulag nga maki-migrante sa Los Angeles, California. Nagalab-ot sa 12 milyon ang mga iligal nga migrante sa United States.

Sa Cuba, gindumdum ang Adlaw sang Pangabudlay sa Havana kag gindungan ang pagsaulog sang ika-50 nga anibersaryo sang ila kadalagan sa rebolusyon.

Sa France, walo ka dalagku nga unyon sang mga mamumugon ang nagtipon kag naglunsar sang daku nga rali sa halos 280 nagkalain-lain nga lugar. Suno sa mga nag-organisa, naglab-ot sa 1.2 milyon ang nagpasakop sa mga nasambit nga paghulag. Ginpakamalaut nila ang gubyrno sang France sa mga kontra-pumuluyo nga polisiya sini kag malaparan nga pagpahalin sa trabaho. Nagpamahug man ini nga kon wala sang aksyon ang gubyrno magalunsar pa sila sang dalagkuan nga hublag-protesta. Nagsugod man nga maglunsar sang welga ang mga empleyado sa ospital, mga mangingisda, empleyado sa mga unibersidad kag iban pa bu nga sang krisis.

Sa Russia, linibo nga mamumu-

gon ang nagrali batuk sa pagbuhin sang oras sang trabaho, manubo nga sweldo kag nagalala nga kahimtangan sang pumuluyo nga Russo. Sa Greece, nanawagan ang linibo nga mamumugon nga hatagan sila sang proteksyon sa tunga sang krisis. Pila ka pulo ka libo ang ginalauman nga madulaan sang trabaho sa ila pungsod subong nga tuig. Sa Spain, linibo nga pumuluyo ang nagsuksok sang pula nga panapton kag nagprotesta agud ipakita ang disgusto sa gubyrno. Naglab-ot sa apat ka milyon ang nadulaan sang trabaho sa Spain sadtong una nga kwarto pa lang sang tuig, pinakamataas kumpara sa mga kaingod nga pungsod sa Europe.

Sa Tokyo, Japan, naglab-ot sa 36,000 ang nakig-isa sa rali kag naglunsar man sang mga protesta sa 350 lugar sa pungsod. Nana-wagan sila nga dulaon ang disempleyo kag kabudlayan. Nagrali naman ang ginatos nga mga mamumugon sa atubang sang upisina sang lokal nga gubyrno sa Hongkong. Gindemanda nila sa mga lokal nga upisyal nga magpatuhaw sang mga trabaho, pataason ang sweldo sang mamumugon kag hatagan sang benepisyo ang nadulaan sang trabaho.

Sa Germany, nagkadto sa kalamasan ang rali matapos salakayon sang mga pulis ang 200 demonstrador sa syudad sang Berlin. Ang mga demonstrador ginbomba sang tubig kag ginbatuta sang mga pulis. Gin-aresto ang 12 raliyista. Sa Turkey, nakadto man sa kinagamu ang rali sang tuyuon sang mga demonstrador nga magkadto sa Taksim Square sa Istanbul. Ginbalabagan sila sang mga pulis kag ginbomba sang tirtgas kag tubig. Pila sa mga demonstrador ang gin-aresto sang pulisya. **AB**

Ika-36 anibersaryo sang NDF, gindumdum sa kilat nga rali

Makahason nga naglunsar sang isa ka kilat nga rali ang mga katapu sang KASAMA (Katipunan ng mga Samahan ng Anakpawis)-NDF sa isa ka matawo nga lugar sa Litex Road, Quezon City sadtong Abril 23, bisperas sang ika-36 nga anibersaryo sang National Democratic Front (NDF). Bitbit ang mga plakard kag bandera, ginpanawagan sang KASAMA ang labi nga pagpasulong sang inaway banwa bilang sabat sa sosyo-ekonomiko nga krisis nga nagabay subong sa pungsod. Paagi sa inaway banwa, siling nila, mapukan ang nagaharing sistema kag mapwesto ang isa ka demokratiko nga gubyrno sang pumuluyo nga matuod nga nagatiglawas sa pumuluyo nga Pilipino.

Ang NDF gintukod sadtong Abril 24, 1973, pila ka bulan makaligid nga ipaidalom sang diktador nga si Ferdinand Marcos ang bilog nga pungsod sa pagginahum militar. Ang KASAMA tago nga pungsodnon-demokratiko nga organisasyong masa sang mga imol nga tagasyudad kag malaproletaryado kag isa sa mga alyado nga organisasyon sang NDF. **AB**

Mga peke nga grupong *party-list*, nakalusot sa Kongreso

Madamu sa 32 dugang nga mga grupong *party-list* sa Kongreso ang indi matuod nga nagatiglawas sa mga agrabyado nga sektor sang katilingban.

Pangunahon diri ang Bantay nga ginatiglawas ni Maj. Gen. Jovito Palparan kag ang kontra-komunista nga Alliance for Nationalism and Democracy (ANAD) na ginatiglawas ni Pastor Alcover Jr.

Ginatiglawas kuno ni Palparan ang mga *security guard*, *rebel returnee* kag mga elemento sang Citizens' Armed Forces Geographical Unit (CAFGU). Ang ANAD naman naghalin sa Alsa Masa, ang ginakahadlukan nga kontra-komunista nga grupo paramilitar nga nagsabwag sang kakugmat sadtong dekada 1980.

Nagpasaka sang petisyon ang mga militanteng grupo batuk kay Palparan sa House of Representatives Electoral Tribunal sadtong Abril 28 para madiskwalipika siya sa pagpungko sa Kongreso bilang tiglawas sang partido nga Bantay.

Ang pagpasaka sang kaso ginapangunahan sang Bayan Muna, Gabriela Women's Party, Bagong Alyansang Makabayan, Hustisya, Kilusang Magbubukid ng Pilipinas kag NAFLU-Kilusang Mayo Uno. Ginakwestyon nila ang kwalipikasyon ni Palparan bangud indi naman siya kabahin sa mga sektor nga nagakalisod kag wala sang tingog sa katilingban.

Indi matuod nga agrabyado ang mga organisasyon nga paramilitar nga ginatiglawas nanday Palparan kag Alcover bangud sa aktwal kabahin ang mga ini sang Armed Forces of the Philippines kag suportado sang dalagku nga pondo kag resorsa militar.

Luwas sa mga ini, nagsalot man ang Kakusa, nga ginapamunuan ni Romeo Jalosjos, anay kongresista sang Zamboanga del Norte nga nasentensyahan sa kaso nga paglugos sa isa ka 11 anyos nga bata. Suno sa Kakusa, tuyo sini nga may reporma sa mga bilangguan sa pungsod. Pero prente lang ini para makasulod sa Kongreso ang Partido Demokrati-

kong Sosyalistang Pilipino (PDSP), nga pila ka beses na nga nalutos sa eleksyon para sa *party-list*. Ang mga nakalista nga pungsodnon nga upisyal sang Kakusa lunsay mga myembro sang masupog nga kontra-komunista nga PDSP nga ginapamunuan ni Norberto Gonzales, National Security Adviser ni Arroyo. Indi pwede nga mangin agrabyado kag wala tingog ang isa ka grupo nga ginapamunuan sang isa ka tawo nga ara sa sentro sang gahum sang rehimeng Arroyo.

Isa pa nga nakalusot si Maria Lourdes Arroyo, bayaw ni Gloria Arroyo. Ang partido niya nga Ang Kasangga nagatiglawas kuno sa mga manug-balut kag iban pa nga magamay nga negosyante, pero ang matuod nga naghalin siya sa pamilya sang dalagku nga agalon nga mayduta kag negosyante sa Iloilo kag Negros Occidental. Ang presidente sang Ang Kasangga amo si anay Assemblyman Jose Tumbokon nga nagserbi man nga Minister of Information kag adbayser sang pasista nga diktaduryang Marcos. Kabahin man sang mga lider sini ang pila ka upisyal sang gubyerno pareho nanday Cristeta Absolor, isa ka *regional director* sang Department of Social Welfare and Development, kag si Elizabeth Manuel, Acting Executive Deputy Director sang Philippine Trade Training Center, isa ka ahensya sang gubyerno. **AB**

Mga progresibo nga kongresista, nadugangan sang tatlo

Nagsumpa bilang bag-o nga representante sang mga progresibo nga partido sa Kongreso sanday Neri Colmenares (Bayan Muna), Joel Maglunsod (Anakpawis) kag Raymond Palatino (Kabataan) sadtong Abril 28. Resulta ini sang desisyon sa Korte Suprema sadtong Abril 21 nga dugangan sang 32 pa sang mga representante ang mga grupo nga *party-list* sa Manubo nga Panalagan.

Sandig diri, may ara na nga walo ka progresibo nga representante sa Kongreso—tatlo sa Bayan Muna, duha sa Gabriela Women's Party, duha sa Anakpawis kag isa sa Kabataan. **AB**

Pamilya sa Agusan del Norte, ginmasaker

Isa ka anom-katawo-nga pamilya ang ginmasaker sang mga elemento sang paramilitar sa Agusan del Norte samtang isa ka aktibista nga kontra sa pagmina sa Davao Oriental ang ginpatay sadtong Abril.

Abril 29. Ginpangluthang tub-tub sa mapatay sang duha ka nakamotorsiklo nga lalaki si Ludinio “Mang Dos” Monson, mga alas-2 sang hapon samtang sakay sang motorsiklo pauli sa iya balay sa Sityo Cabak, Barangay Poblacion, Boston, Davao Oriental. Si Monson tagapangulo sang Nagkahiusa Koy Mag-uuma to Boston, isa ka organisasyon nga nagapamatuk sa komersyal nga pagmina sa duta sang katigulangan sang mga Lumad sa Boston. Katapu man siya sang Bayan Muna. Sadtong isa ka bulan pa ginreport ni Monson sa Pasaka Confederation of Lumad Groups nga ginasundan siya sang mga armadong lalaki. Nahibal-an man niya nga nakalista siya sa *order of battle* sang militar kag anuman nga oras mahimo siya nga patyon.

Abril 28. Baynte’y singko ka lider kag myembro sang lain-lain nga organisasyon nga kaalyado sang BAYAN-Eastern Visayas (EV) ang iligal nga gin-aresto kag ginditiner sang 12 oras sa Tacloban City Police Station. Ang mga gin-aresto kabahin sa mga nagprotesta sang mag-abot si Gloria Arroyo para inaugurahan ang Palarong Pambansa nga nagbukas sadto sa Leyte Sports Development Center (LSDC) sa Tacloban.

Pila ka minutos pa lang ang rali sang agawon sang mga elemento sang SWAT ang mga plakard, istri-mer, bandera kag iban pa nga kagamitan sang mga nagaprotesta kag guyuron sila pakadto sa presinto. Ginpabakol sang isa ka pulis ang pila ka aktibista nga lalaki sa mga kriminal nga upod nila sa kulu-ngan.

Lakip sa mga gin-aresto sanday Flor “Pong” Acbo, tagapangulo sang Bayan-EV; Atty. Kathrina Castillo, bise presidente sang National Union of People’s Lawyers sa una nga distrito sang Leyte; Kenneth Tiu, pangkabilugan nga sekretaryo sang Kabataang Pinoy Party-EV; Jebri Gil Sida, tagapangulo sang Kabataang Pinoy Party-EV; Flor Chantal Eco, pangkabilugan nga sekretaryo sang Katungod-Sinirangan Bisayas; Alphe Lim, *regional coordinator* sang Gabriela Women’s Party; kag 19 iban pa.

Abril 20. Gin-aresto sang mga pulis sanday Joseph Concepcion

kag Angelo de los Reyes, mga myembro sang College Editors’ Guild of the Philippines sa Naga City. Ang insidente natabo sa Plaza Quince Martires samtang nagahanda ang CEGP-Bicol para sa isa ka hublag-protesta nga gintabo sa pag-inaugurar ni Gloria Arroyo sa pungsodnon nga pahampang sang Private Schools Athletic Association sa University of Nueva Caceres sa nambit nga syudad. Siling sang CEGP-Bicol, magapasaka ini sang kaso batuk sa mga operatiba sang PNP.

Abril 13. Ginkampuhan sang mas o minus 30 elemento sang 19th IB ang iskwelahan pang-elementarya sa Barangay Tabangohay, Alang-alang, Leyte. Ginpakamalaut man sang Katungod-Sinirangan Bi-

Jun Lozada, ginsaylo sa Senado

Labi pa nga nagdaku ang gin-ani nga pangpulitika nga suporta ni Rodolfo “Jun” Lozada sa pihak sang pagpang-ipit sa iya sang rehimeng Arroyo. Ini pagkatapos aprubahan sang korte ang petisyon sang mga senador nga isaylo siya sa kustodiya nila sining Mayo 7.

Gin-aresto sang mga pulis sadtong Abril 29 si Lozada, isa sa mga nagapanguna nga testigo sa maanomalya nga \$329-milyon nga proyekto nga NBN-ZTE. Ginmando sang korte ang pag-aresto sa iya sa kaso nga *perjury* nga ginpasaka ni Michael Defensor, masupog nga kadampig ni Gloria Arroyo.

Ginbuyagyag sadto ni Lozada sa pagbista sang Senado nga ginhambalan siya ni Defensor nga ipanginwala nga siya gindukot sang mga ahente sang gubyrno pag-abot niya sa Pilipinas sadtong Pebrero 2008 kag hambalon nga wala siya sang nahibal-an sa proyekto nga NBN-ZTE.

Bangud sa mga pagbuyagyag ni Lozada labi pa nga nagbaskog ang kaakig sang pumuluyo sa sobra nga korapsyon sang rehimeng Arroyo kag labi nga nahamulag ang nagahari nga hubon.

Siling sang mga tagasuporta ni Lozada, kon sin-o ang nagahambal sang matuod siya pa ang ginabilanggo. Ang dalagku nga makawat kag iban pa nga kriminal padayon nga nagapalak-palak.

Wala nagbutang sang pyansa si Lozada bilang protesta sa pagpang-ipit nga ginahimo sa iya. Gin-updan siya sang mga madre kag pila ka personahe nga anti-Arroyo sa hedkwarters sang Manila Police District kon sa diin siya ginbilanggo sang masobra isa ka simana antes siya ginsaylo sa Senado.

AB

sayas, alyansa sa tawhanong-kinamatarung sa Eastern Visayas, ang Reengineered Special Operations Team (RSOT) sa ginahimo nga pagtilipon sa mga tagabaryo kag pagprisintar sa ila sang listahan sang kuno mga tagasuporta sang BHB. Gin-aresto, ginhunong kag gintortyur ang wala mapasurender sa listahan.

Abril 9. Ginmasaker sang Bungkatol Liberation Front (BULIF) ang magtiayon nga Manuel kag Jocelyn Suarez kag mga anak nila nga sanday Jan Mark, 6; Bebi, 5; Along, 2; kag Niño, duha ka bulan, sa Sityo Kamanikan, Barangay Malinao, Gingoog City. Nasaksihan sang mga kaingod balay sang mga Suarez kon paano

nga ginpaulanan sang bala ang ila balay sang mga elemento sang BULIF nga sanday Manbuligan Pinakitob, Rene Domino, Oyong Alingatong, Bawang Ampeyawan, Atras Manhumusay kag isa ka Basbas nga lunsay mga residente sang Sityo Mankilana.

Ang BULIF isa ka grupo nga paramilitar nga ara sa idalom sang kontrol sang 4th ID. Ang pagmasaker sa pamilyang Suarez natabo pila ka adlaw matapos mag-angkon sang kaswalti ang gintingub nga pwera sang 29th kag 30th IB sang maengkwentro nila ang isa ka yunit sang Bag-ong Hangaway sang Banwa sadtong Marso 25 kag 26.

AB

Numero uno sa kalainan

Bangud sa pagkagaruk kag pasista sang mga polisiya sang rehimeng Arroyo, bantog na sa bilog nga kalibutan ang Pilipinas sa nagkalainlain nga kalainan.

Ang Pilipinas ang isa sa pinakadelikado nga pungsod para sa mga unyonista. Amo sini ang kongklusyon sa pagtuon sang International Trade Union Confederation (ITUC). Nagapangaduha ang Pilipinas sa Colombia sa mga pungsod nga lapnagon ang paglapas sa kinamatarung sa pag-union. Base sa sarbey sang Independent Centre for Trade Union and Human Rights, nagaabot sa 33 lider mamumugon ang ginpatay sadtong 2007 pa lang. Sa sarbey nga ini, 220 indibidwal ang nabiktima sa 130 nalista nga insidente sang mga paglapas sa kinamatarung sa pag-union.

Ang Pilipinas man ang may pinakadaku nga numero sang mga pumuluho nga napilitan nga nagbakwit sadtong 2008. Bunga ini pangunahon sang mga operasyon sang Philippine Army batuk sa Bag-ong Hangaway sang Banwa, Moro Islamic Liberation Front (MILF), Moro National Liberation Front kag bandido nga Abu Sayyaf. Suno sa report sang Internal Displacement Moni-

toring Center sang Norwegian Refugee Council, antes pa man maglupok ang mabaskog nga inaway sa tunga sang militar kag MILF sadtong 2008 nga nagtuga sang pagbakwit sang kadam-an sang 600,000 biktima sang pilit nga paghalin sadtong tuig nga ina, nagaabot na sa duha ka milyon nga pumuluho ang nagbakwit halin sadtong tuig 2000 bangud sa mga armado nga inaway.

Isa ang Pilipinas sa mga pungsod nga may pinakamadamo nga isip sang mga mamahayag nga ginpatay nga wala nasilutan ang mga kriminal. Suno sa Global Impunity Index sang Committee to Protect Journalists, halin 1999 tuhtub 2008 may ara nga indi magnubo sa 24 nga kaso sang ginpatay sa mga mamahayag nga wala pa malubad. Samtang, nagpahayag sang pagduda ang Uni-

ted Nations (UN) sa sinseridad sang guberno nga Arroyo nga amligan ang tawhanong-kinamatarung bangud sa wala sini pagsumi-

tir sang bisan isa ka report sa Committee Against Torture halin sang makapungko ini sa poder. Antes magserbe si Arroyo 12 tuig naman nga wala nagsumitir sang pahayag ang guberno sang Pilipinas sa nasambit nga komite. Gintumod sang mga tagapahayag sang UN ang kaspalawan nga ini sa isa ka pagtilipon sadtong Abril 28 sa Geneva, Switzerland sang UN Committee Against Torture. Pulu-panahon nga nagapulog ang komite para usisang ang rekord sang 146 pungsod nga nagpirma sa UN Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment kon sa diin nakapirma ang Pilipinas. Lakip sa mga nagtambong sa pulog sang UN ang mga representante sang KARAPATAN, nga nagpahayag sang 1,026 kaso sang tortyur sa Pilipinas halin 2001 tuhtub Marso 2009. Nagtestigo man sa pulog si Raymond Manalo, isa sa mga biktima sang pagdukot kag mabaskog nga tortyur sa kamot sang mga berdugo ni Gen. Jovito Palparan.

Bangud sa wala-tuo nga pagpakamalaut, gin-annunyo ni Gloria Arroyo sining Mayo 5 ang pagtalanang pondo nga P25 milyon nga padya sa mga testigo batuk sa mga ekstrahudisyal nga pagpamatay. Isa na naman ini ka paltik nga tiangkang bangud polisiya sang estado ang pagpatay kag paghingabot sa mga nagakontra diri.

AB

Balikatan sa Bicol, madinalag-on nga gin-atubang sang rebolusyonaryong kahublagan kag pumuluyo

Ginpaslaw sang nagahagunos nga pagpamatuk sang pumuluyo ang RP-US Balikatan *exercises* nga ginlunsar sa Bicol. Antes pa man mag-abot ang mga pwersa sang US kag AFP nga nagpasakop diri, wala untat na ini nga ginapamatukan sang pumuluyo kag rebolusyonaryong kahublagan sa rehiyon.

Partikular sa prubinsya sang Sorsogon, kadungan sang mga dalagkuan nga hublag-protesta sang pumuluyo ang matunog nga taktikal nga opensiba sang Celso Minguez Command (CMC) sang BHB. Nakalunsar ang BHB sang isa ka ambus, 12 operasyon nga harasment kag tatlo ka isnayping. Nagagaw man sang Hangaway ang inisyatiba halin sa mga suldado nga nagtuyo magreyd sa isa ka Pulang iskwe-

lahan kag nabunalan ang kaaway. Sa kabilugan, 24 ang napatay kag 19 ang napilasan sa bahin sang mga militar nga nagahimo sang *clearing operations* sa prubinsya para sa Balikatan. Ang mga nabunalan nga yunit militar amo ang 3rd Scout Ranger Battalion, 901st IBde, 49th IB kag Special Forces sang lain-lain nga yunit sang AFP. Sa bahin sang CMC, isa ka Pulang hangaway, si Conrado "Ka Ruben" Je-

salva ang namartir. Si Ka Ruben nadakpan nga wala sang armas sang nagaoperasyon nga Scout Rangers sa banwa sang Gubat. Matapos ang pila ka simana, nakit-an ang iya nagaagnas nga bangkay sa isa ka manabaw nga kutkut. May mga indikasyon sang tortyur ang lawas sang kaupod.

Paltik nga humanitarian mission. Kuno *humanitarian mission* lang ang tuyo sang RP-US Balikatan. Ang mga partisipante diri naglunsar sang pakitang-tawo nga misyon medikal kag proyektong konstruksyon sa banwa sang Juban kag Irosin.

Ginpamatud-an sang mga nagtambong nga paltik ang nasambit nga mga misyon medikal. Kulang ang mga bulong nga ginahatag kag madamo ang nagutman nga tagabaryo bangud sa kadugay kag kaku-langan sang serbisyo.

Gin-obligar pa sang pwersa pangseguridad sang Balikatan ang mga upisyal sang mga barangay nga ginalunsaran sang misyon medikal nga hakuton ang mga tagabaryo para may mapatambong.

Ang ginasiling naman nga paghimo sang karsada sa Barangay Guruyan, Juban pagtambak lang sang grabas sa daan nga karsada. Ang natukod naman nga iskwelahan didto wala gintapos.

Militarisasyon ang matuod nga guya sang Balikatan. Antes pa man ini magsugod, malaparan nga *clearing operations* ang ginhimo sang AFP. Gumamit ang kaaway sang mga *high-tech* nga kagamitan paniktik, mga helikopter kag mga tangke sa ila operasyon. Pabalud-balod ang pamaagi sang operasyon kag indi

Mga tropa sang US, nagaupod sa mga operasyon sang miltar sa Bicol

Pila ka beses nga namonitor sang rebolusyonaryo nga kahublagan ang pag-upod sang mga suldado nga Amerikano sa mga operasyon sang AFP sa mga lugar nga ginhiwatan sang natapos nga Balikatan sa Bicol. Sining Abril may mga nagaupod nga tropa sang Amerikano ang mga pwersa sang AFP nga nakaengkwentro sang BHB sa Sorsogon kag Masbate. Sadtong kaagahon sang Abril 15, napilasan ang isa ka suldado nga Amerikano kag napatay ang tatlo ka suldado sang 9th Infantry Division sang Philippine Army sang tuyuon nila nga palibutan ang isa ka platun sang BHB sa Barangay Baras, Esperanza, Masbate. Maisog nga nagpangapin ang mga kaupod kag isa ka Pulang hangaway ang naghalad sang iya nga kabuhi. Sa pihak nga bahin, gintago sang militar ang ila mga kaswalti kag ginsakay sa helikopter ang suldado nga Amerikano pakadto sa *mainland* sang Bicol.

Pagkaaga, nag-operasyon ang militar upod ang 12 suldado nga Amerikano nga ginpapanaog sa Barangay Nauco, Placer, Masbate.

Sadtong Abril 22, duha naman ka suldado nga Amerikano ang upod sa 26 nga elemento sang 3rd Scout Ranger Battalion sang palukpan sang mga Pulang hangaway sa Barangay Lourdes, Barcelona, Sorsogon. Duha ka Scout Ranger ang napatay sa inaway.

Maathag nga ginagamit lamang sang US ang kuno *humanitarian mission* para taguon ang ila pagpaniktik kag pag-upod sa mga operasyon sang AFP batuk sa rebolusyon kag pumuluyo.

AB

magnubo sa kusog-kumpanya ang ginabubo sa kada banwa.

Mas nakasentro ang pwersa sang Balikatan sa pag-upod sa mga operasyong militar agud libuton ang ter Reyn sang prubinsya. Luwas sa gintumod nila nga erya sang “*humanitarian mission*,” nag-upod ang tropa nga Amerikano sa mga nagaoperasyon nga AFP.

Mga paglapas sa tawhanong-kinamatarung ang dala sang mga operasyon militar. Lakip sa mga nangin biktima sanday Jason Francisco kag Joseph Laguerta sang Magallanes kag ginsakit sang mga suldado. Sa Irosin, nangawat sang mga hayop ang mga militar.

Matapos ang napaslawan nga

pagreyd sang Scout Rangers sa isa ka Pulang iskwelahan sa banwa sang Gubat, iligal nga ginhalughog ang mga balay sang tagabaryo malapit sa natabuan.

Katimbang sang militarisasyon ang liwat nga pagpanghalit sang mga *death squad* nga nagpatay sa mga sibilyan nga sanday Eden Jerus, Noe Gumba kag Noel Encinares. Si Jerus byuda ni Willy Jerus, lider mangunguma nga nauna nga ginpatay sang *death squad*. Nagbaskog man ang saywar sang kaaway sa mga tagabaryo labi na sa mga ginasuspetsahan nila nga pamilya sang mga kaupod. Sa mga banwa sang Juban, Irosin, Casiguran kag Gubat, nagpaguwa ang militar sang mga pelikula nga kontra-

komunista kag naglunsar sang mga miting agud buyukon ang mga tawo nga magpabor sa Balikatan. Ginsulod man ang mga barangay *high school* agud samaran ang rebolusyonaryong kahublagan sa mga estudyante.

Pero napaslawan gid ang pwersa sang Balikatan nga makuha ang bala-tyagon sang mga Sorsoganon sa pihak sang tanan. Sa baylo, ginpapula sang militante nga paghulag sang mga Sorsoganon ang mga karsada sang prubinsya para palayason ang pwersa sang RP-US Balikatan. Kadungan sini, nagmadinalag-on ang mga ginlunsar nga mga taktikal nga opensiba sang BHB batuk sa Balikatan bangud todo ang suporta sang pumuluyo sa ila Pulang hangaway. **AB**

Bugana ang ani sang rebolusyon sa Baryo Lagda

Sa kadadalman sang Cordillera, sa sabak sang matag-as nga bukid, makit-an ang Baryo Lagda. Isa ini ka punsok sang mga balay nga napalibutan sang malapad nga talon, mga kaingin kag hagdan-hagdan nga palayan. Pagpanguma ang pangunahon nga ginakabuhi sang mga tagabaryo didto. Ang naani nila nga palay kag utanon ginasuportahan sang nakuha sa pagpangayam kag pagpangisda. Apang sa pihak sang paghimud-os sa pagpanguma, indi bastante ang naani nila nga palay.

Sa masami, apat ka bulan sa isa ka tuig nagabakal sila sang bugas sa mga kaiping nga baryo ukon sa kabanwahanan. Pila ka oras nga lakton ini bangud wala sang kalsada sa Lagda, pareho sang linibo pa nga imol nga baryo sa pungsod nga ginapabayaang sang gubyerno. Ginadingutan ini sang mga basehan nga pangkatilingban nga serbisyo sa ikaayong-lawas, edukasyon, agrikultura kag iban pa.

Apang sang 2007, sa pihak sang krisis sa bugas nga nagpaantos sa masa nga Pilipino, nabag-o ang madugay na nga kasaysayan sang kakulangan sang bugas sa Lagda. Bugana ang ani nga palay kag indi na kinahanglan sang masa nga magguwa pa sa baryo para magbakal sang bugas. Yara sa likod sini ang estorya sang bulawanon

nga kadalagan sang pumuluyo nga matinugahon, maisog, mapaghimud-os kag pursigido nga lab-uton ang matahom nga palaabuton.

Pagpanggas liwat sang rebolusyon. Natukod kag nakonsolida ang rebolusyonaryo nga kusog sang pumuluyo sa Baryo Lagda sadtong dekada 1980. Apang gintay-og ini sang disoryentasyon kag sang malawig nga panahon sang mapintas nga militarisasyon. Nagtukod sang detatsment ang militar sa baryo kag pwersahan nga nagrek-rut sa CAFGU. Madamo nga *payaw* (magamay nga parsela sang palayan) kag kaingin ang napabayaang kag nasamad bangud sa militarisasyon. Nawasak ang napundar nga rebolusyonaryo nga pag-us-wag sa baryo.

Sadtong 1997, gin-umpisahan sang BHB ang trabaho nga reko-beri sa Lagda. Tatlo ka daan nga katapo sang sanga sang Partido sa baryo ang gin-angutan nila kag nangin puhunan sa pagtukod liwat sang rebolusyonaryo nga gahum sa lugar.

Mabudlay ang trabaho nga reko-beri. Madamo ang mga pamangkot, pagsaway kag halambalanon nga atubangon kag resolbahon sang Pulang hangaway. Daku ang nabulig sang mga daan nga katapo sang Partido kag mga bag-o nga aktibista nga masa sa liwat nga pagpangit sang rebolusyonaryo nga paghulag sa sulod sang baryo.

Sa sulod sang pila ka tuig, naorganisa ang mga mangunguma, kababaihan kag kabataan sa baryo.

Pagpamigos sa pumuluyo sang Cordillera, ginpalala sang OBL

Ang implementasyon sang Oplan Bantay Laya 2 (OBL2) nagpalala sa Apungsodnon nga pagpamigos sa pumuluyo sang Cordillera. Sa iya nga mensahe sa pagsaulog sang Cordillera Day sadtong Abril 24, ginbunyagyag ni Simon “Ka Filiw” Naogsan, tagapamaba sang Cordillera People’s Democratic Front, ang mga abuso sang militar nga nagahimo sang mga kontra-rebolusyonaryo nga operasyon sa Cordillera.

Ginapalala sang OBL2 ang pagpang-agaw sang mga lupa sang katigulangan. Isa ka katuyuan sang mga operasyon sang AFP nga siguruhon ang hilway nga pagsulod sang mga dumuluong nga kumpanya sa pagmina. Ginabalewala sang OBL2 ang mga tumandok nga pangpulitika nga institusyon sa Cordillera kag amo man ang awtoridad sang mga lokal nga upisyal.

Labi nga ginadingut sa pumuluyo sang Cordillera ang kinahanglanon nga mga serbisyo nga pangkatilingban. Ang mga *daycare center*, *health center*, *multipurpose hall* kag mga eskwelahan indi magamit sang pumuluyo bangud nagakampo dira ang mga suldado. Ginalapakan sang AFP ang kultura sang mga taga-Cordillera, ginapatalang ang mga lider sang tribo kag ginawasak ang ila paghiliusa.

Sugod sang umpisahan ang OBL1 sadtong 2002, masobra 30 pumuluyo sang Cordillera ang ginpatay sang rehimeng Arroyo. Nadula pa tubtub subong si James Balao sang Cordillera People’s Alliance nga gindukot sang militar sadtong Septyembre 17, 2008.

Sa atubang sang tanan nga ini, nagapanawagan si Ka Filiw sa pumuluyo sang Cordillera nga maghiliusa kag magbato kag pabaskugon ang mga konseho sang katigulangan, *dap-ay*, *ator* kag iban pa nga porma sang tradisyunal nga pagdumala. Nagapanawagan man siya nga untaton ang mga gera sang mga tribo para mahugpong ang ila kusog kag masentro sa paghimakas para sa ila lupa, dignidad, kaayuhan kag kinamatarung.

AB

Nagdamo ang katapo sang Partido kag natukod ang sanga sang Partido sa baryo. Naglunsar sila sang mga serye sang pagtuon. Matutom nga ginlunsar nila ang mga kampanya batuk sa militarisasyon, paglapas sa tawhanong-kinamatarung, pagtukod sang detatsment kag pwersahan nga pagrekrut para sa CAFGU.

Naglunsar ang Partido, BHB kag mga organisasyong masa sang kampanya para sa rebolusyong agraryo para resolbahon ang manubo nga produksyon sang pagkaon sa baryo. Napalapnag ang pagtanom sang nagkalainlain nga ulutanon kag prutas. Nagbinuligay ang mga pumuluyo sa paghimo sang mga bag-o nga *payaw*. Ginkay-o nila ang mga naguba nga

daan nga irigasyon kag naghimo sang mga bag-o para sa mga nabuksan nga *payaw* kag mga daan nga indi malab-ot sang patubig.

Mabudlay ang pagpatuman sang mga programa sang rebolusyon nga agraryo sa Baryo Lagda bangud sa presensya sang detatsment sang kaway. Madamo nga kabutigan, pagpamahog kag pagpanamad ang ginapalapnag sang kaaway sa tuyo nga waskon ang paghiliusa sa baryo apang maisog nga gin-atubang kag ginpaslaw sang pumuluyo ang mga ini. Sa pagpanguna sang sanga sang Partido, ginkumbinsi sang pumuluyo nga maghalin na sa serbisyo ang mga pamilya nila nga ara sa CAFGU. Kadungan sini, ginpaigting sang

BHB ang mga taktikal nga opensiba. Wala maglawig, naghalin ang mga elemento sang CAFGU kag napalayas ang detatsment sa baryo.

Bisan pa gamay kag pirme atrasado ang sweldo sang mga CAFGU, daku nga bagay ini para sa mga nagaestar sa interyor kon sa diin mabudlay makapatuhaw sang kwarta. Para mabuligan ang mga naghalin sa CAFGU, ginupod sila sang pumuluyo sa kampa-nya sang rebolusyong agraryo. Umpisa sang maupod sila sa rebolusyong agraryo, wala na nagapangutang sang bugas ang mga naghalin nga CAFGU, nga pirme nila ginahimo sadtong yara sa serbisyo pa sila.

Umpisa 2001-2005, masobra 70 bag-o nga *payaw* ang nahimo sang mga organisasyon masa. Halos 70-90 ka sako sang palay ang nadugang sa kada tig-alani, maluwas pa sa ani sa mga kaingin. Maluwas sa pagpadamo sang produksyon sang pagkaon, gin-atubang man sa kampanya sang rebolusyong agraryo kag iban pa nga basehan nga kinahanglanon pareho sang pagpadamo sang mga kalabaw nga importante nga katuwang sa pagpanguma. Nag-umpisa ang mga organisasyon masa sa pagsagod sang tatlo ka kalabaw nga napadamo nila sang masobra napulo kag nakabakal sila sang pila ka kabayo. Sadtong 2007, ginlunsar nila ang programa para sa pagtanom sang tubo kag produksyon sang kalamay.

Nagtukod ang mga ROM sang kooperatiba nga galingan para mabuhinan ang madamo nga oras nga nahinguyang sa pagbayo sang palay. Nagtukod sila sang pandayan para makahimo sang mga basehan nga kagamitan sa produksyon. Nagtukod sila sang mga nagakadapat nga polisiya para maayo nga madumalahan ang galingan kag pandayan. Naglunsar sila sang mga treyning sa pagpamanday.

May ara man sila sang paghanas sa basehan kag abanse nga kurso sa ikaayong-lawas. Pagkatapos sang mga treyning sa ikaayong-lawas, ginpraktika sang mga myembro sang

komite sa ikaayong-awas ang mga natun-an nila paagi sa libre nga klinika sang pumuluyo.

Amat-amat man nga nadula ang pyudal kag mala-pyudal nga relasyon sa produksyon.

Napataas ang sweldo sa inadlaw sa P100 halin sa daan nga P50. Napataas nila ang parte sang imol nga mangunguma nga nagaagsa. Nangin 50-50 tuhtub 30-70 na ang partihan pabor sa imol nga mangunguma. Ang daan nga 20% interes sa utang napanubo pakadto sa 5% na lang. Nakuha man ang interes sa mga ginautang nga kwarta labi na kon gamiton sa pagtuon ukon sa pagpamulong. Umpisa sang matukod ang kooperatiba nga galingan, nagnubo ang gasto sa pagpagaling. Duha ka gantang na lang sang bugas ang bayad sa kada anom ka gantang nga magaling kumparar sa napulo ka gantang nga ginasukot sang mga pribado nga galingan.

Pundasyon sang pag-uswag. Pareho sang mabas-kog nga pader nga natukod sa malig-on nga pundasyon, ang pag-uswag sang Lagda amo nga nakatung-tong sa malig-on kag madalom nga pundasyon sang paghiliusa kag pagbuligay sang mga rebolusyonaryo nga pumuluyo, Partido kag BHB. Naabot sang Lagda ang mataas nga lebel sang organisasyon kag konsolidasyon. May mga nagapamuno nga komite sang mga mangunguma, pamatan-on, kag kababainhan; milisya sang pumuluyo; komite sa ikaayong lawas kag komite sang Cordillera People's Democratic Front. Sadtong 2008, natukod ang tsapter sang Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid sa baryo nga labi nga nagpahugot sa rebolusyonaryo nga gahum sang mga pumuluyo didto. Sa subong, 92% sang pumuluyo sa baryo organisado kag impluwensyado.

Hugot ang paghakos sang pumuluyo sang Lagda sa armado nga paghimakas. Sige-sige ang suporta nila paagi sa paghatag sang mga bulig nga pagkaon, panapton kag iban pa nga kinahanglanon sang hangaway. Naghatag man sila sang mga bala kag iban pa nga gamit pangmilitar. Nag-entra sa BHB ang madamo nga pamatan-on kag nagpartisipar sila sa nagkalainlain nga madinalag-on nga taktikal nga opensiba.

Madamo pa nga baryo ang pareho sang Lagda sa Cordillera kag iban pa nga bahin sang Pilipinas nga matutom nga nagasulong sang rebolusyonaryo nga pag-uswag kag pagbag-o sa katilingban. Ang mga ini ang target sang Oplan Bantay Laya 2, ang mapintas nga plano sang rehimen nga Arroyo nga waskon ang rebolusyonaryo nga kahublagan antes matapos ang 2010. Sa atubang sang mapintas nga pagpanghalit sang rehimen, labi nga ginpabaskog sang pumuluyo ang rebolusyonaryo nga paghiliusa nila para pangapi-nan ang mga naangkon na nga kadalag-an. ^{AB}

(*Halin sa Dangadang, rebolusyonaryo nga pahaya-gan pangmasa sang Ilocos-Cordillera, Marso 2009.*)

Pagpamuno nga ginpanday sang panahon

Nagadulom na sang magtipon sa isa ka payag sanday Ka Andres, Ka Victor kag Ka Dandy, mga upisyal sang sanga sang Partido sa ila baryo. Ginahulat nila sadto ang duha ka katapo nga magatambong sa espesyal nga pulong sang komite nga tagapatuman (KT) sang sanga, sang sila mainterbyu sang *Ang Bayan* sadtong Oktubre 2008.

Ang sanga nga ini isa lamang sa mga lokal nga sanga sang Partido sa isa ka prenteng gerilya sa Southern Mindanao. Ang barangay nanday Ka Victor isa sa pinakauna nga mga baryo nga ginahulagan sang BHB sa Southern Mindanao, gani manggaranon ang inagihan sang mga tagabaryo sa pagrebolusyon. Bisan may mga panahon nga napabayaang kag ginbilin sila sang hangaway sang banwa bangud sa kapintas sang mga operasyon militar kag mga pangpulitika nga kasaypanan, sa kalabanan nagpabilin nga malig-on ang rebolusyonaryo nga panindugan sang tagabaryo kag nangin madasig ang hilikuton rekoberi.

Wala untat ang hilikuton rekoberi sa baryo halin 1998 kag tuhtub subong padayon nga nagalapad kag nagalig-on ang rebolusyonaryo nga kahublagan diri.

"Nag-umpisa lamang kami sa walo ka myembro sang Partido sang gintukod ang subong nga sanga sadtong 1998," siling ni Ka Victor. "Base sa panawagan sang seksyon komite nga magpalapad nagaabot kami sa masobra 30 pag-abot sang 2004. Sa subong may ara kami nga 40 myembro," paathag ni Ka Andres.

Muklat ang sanga sa katungdanan sini nga magsa-

bat sa kinahanglanon nga isulong ang inaway banwa sa mas mataas nga lebel paagi sa pagrekomenda sang pina-kamaayo nga lider-masa kag aktibista halin sa mga organisasyong masa sa ila baryo para mangin mga Pulang hangaway. "Halin 1998 siyam na ang amon nga napa-entra sa mga yunit sang BHB. Pero antes namon sila irekomendar ginasiguro anay namon nga napadalom ang amon pagsiyasat sa ila pagkatawo. Halimbawa, ginakilala namon ang ila mga ginikanan kag ang rekord nila sa pagkatawo kag ginaobserbahan namon ang ila paghulag," paathag ni Ka Andres. "Ginatantya man namon kon sinsero sila ukon may ikasarang gid man maglawig sa serbisyo," dugang ni Ka Victor.

"Aktibo man ang sanga sa pagpangita sang pinansya kag materyal nga suporta para sa hangaway. Ginaestoryahan kag ginaplanuhan namon sa sulod sang KT ang nagkalainlain nga pamaagi sang pagbulig sa BHB kag ginaplastar namon ini sa pulong sang sanga," siling nila. Anuman ang amon maisahan ginapahibalo namon bisan sa kasimaryo nga indi pa myembro sang sanga. Halimbawa, nagatipon kami sang bulanan nga bulig pinansyal sa mga katapo sang mga organisasyong masa para ibulig sa hangaway. Maluwas diri nagapangolekta man kami sang suporta nga materyal pareho sang mga kararuton kag ulutanon sa panahon nga nagakampo sa amon baryo ang BHB. Gilayon kami nga nagapatawag sang pulong sang mga myembro sang organisasyong

masa para ma-estoryahan ini kag ginaganyat ang tanan nga magtinguha nga makapangita nga makapangalap kag makaamot sang bulig."

Sustenido ang diwa nga rebolusyonaryo sa baryo sa pihak sang mabaskog nga pagpang-abuso sang militar. Siling ni Ka Andres, "Madamo nga mangunguma na diri ang nakaagi sang nagkalainlain nga pasista nga kalakasan pareho sang masaker, pagkastigo, pagpangilkil, saywar, pagpangtaya sang pusil kag blokeyo sa ekonomya." Apang sa baylo nga mahadlok labi lamang nga nagainit ang kaakig nila sa kaaway kag determinasyon nila nga magbato.

Isa sa pinakamatingkad nga paghimakas nga ginapamunuan sang sanga ang away sa isa ka higante nga kumpanya sa pagmina nga nagplano nga magopereyt sa lugar. Suportado sang militar kag lokal nga nagahari nga sahi ang pagsulod sang minahan. "Sa pihak sini nagpursiger kami nga pamatukan ang ila pagsulod bangud nahibal-an namon nga daku ang igadulot sini nga halit sa pumuluyo. Ginatinguhaan sang sanga nga paathagan ang mga mangunguma kag ganayaton sila nga magbato para balabagan ang pagtinguha nga pagsulod sang minahan."

Bangud sa militante nga pagbato sang masa sa mga apektado nga lugar kag suporta sang mga kaiping nga baryo wala napadayon ang operasyon sang pagmina. AB

Si Ka Pasyo, milisya sang pumuluyo

// Ang problema namon nga mga mangunguma ang daku nga rason sang amon nga pag-upod sa rebolusyon. Kinahanglan namon nga mag-armas batuk sa pagpanghimulos, pagpamigos kag pagpamintas sang mga agalon nga maylupa, konsesyunaryo kag pila ka armado nga pwera; para ilunsar ang rebolusyong agraryo kag sakdagon ang mga kadalag-an nga naangkon na sang amon kahublagan."

Ini ang ginhambal ni Ka Pasyo, isa ka myembro sang milisya sang pumuluyo (MP) sa isa ka baryo sa

mabukid nga bahin sang Agusan del Sur. Ang milisya sang pumuluyo amo ang lokal nga pormasyon sang BHB sa baryo nga wala nahamulag sa hilikuton sa pangabuhian. Hugot ini nga nagasunod sa mga polisiya kag disiplina sang BHB.

Masobra napulo ka tuig na sa MP si Ka Pasyo. Manggaranon naman ang inagihan niya sa pagrebolusyon.

"Sa atubang sang mapintas nga pagtinguha sang rehimeng US-Arro-

yo nga lutuson ang rebolusyonaryo nga kahublagan, kami nga mga MP nagatindog bilang isa ka pwera nga pangdependensa sa komunidad."

"Aktibo kami nga mga MP sa paghulag para mapaslaw ang Oplan Bantay Laya 2. Kung may ara dalagku nga operasyon sang kaaway, diri pa lang sa baryo ginaumpisahan na namon ang pagharas sa ila. Pabor para sa amon ang pagbira sa kaaway labi na kon nagakampo sila sa baryo, bangud kabisado namon ang tereyn sang amon komunidad. Detalyado man kami nga nagahatag sang impormasyon sa BHB bahin sa hulag sang kaaway. Kon kaisa, direkta kami nagaupod sa mga reyd kag ambus nga ginalunsar sang mga platun gerilya sang BHB."

Napamatud-an na ni Ka Pasyo kag madamo nga iban pa kon ano ka importante ang may ara sang rebolusyonaryo nga kahublagan sa baryo. "Daku ang kinalain sang mga lu-

gar nga may rebolusyonaryo nga kahublagan kag ang mga wala," du-gang ni Ka Pasyo. "Umpisa sang may ara sang rebolusyonaryo nga kahublagan sa baryo namon, nag-luntad ang pag-intindihanay kag pagbuligay sang mga residente. Malinong na ang amon pangabuhi kumpara sa daan nga pirmi kami nahadlok sa mga buyong kag mala-in nga elemento nga basta lang na-gaabot sa baryo namon."

Indi lang pangmilitar ang mga katungdanan sang MP. Aktibo man ini sa pagpauswag sang pagpanguma nga nagagamit sang nagkalain-lain nga pamaagi pareho sang pag-organisa sang mga *hunglos* (bayanihan) para mapanubo ang galastuhon sa produksyon. Sa panahon nga ginalunsar ang rebolusyong agraryo, ang MP ang nagasiguro sa seguridad sa palibot samtang nagakumprontasyon kag nagaduso sang mga demanda ang mga mangunguma sa agalon nga mayduta, usurero

ukon komersyante.

"Daku ang amon nga pagpasalamat sa PKP kag sa amon nga Hanga-way sa pagtatap kag pag-ubay nila sa amon nga nagbunga sang pag-uswag kag kalinungan sa amon lugar."

"Ang problema sang mangunguma sa kawawad-on sang mga kag ang kalakasan nga ginaagyan sang pumuluyo nga Pilipino sa kamot sang mga nagahari nga sahi ang siya ang maathag nga basehan sang amon nga padayon nga pagsuporta sa armado nga paghimakas. Ara sa rebolusyonaryo nga kahublagan lang ang sabat sang amon nga mga demanda. Gani ginaganyat ko ang mga kapareho ko nga mangunguma, labi na ang mga yara sa MP, nga padayon nga aktibo nga magsuporta sa armadong paghimakas kag magtimbang sa tanan nga mga hilikuton sang BHB tubtub sa kadalag-an." **AB**

(*Halin sa Lingkawas, rebolusyonaryo nga pahayagan pangmasa sa Northeastern Mindanao.*)

Pagpalayas, ginapamatukan sang mga mangunguma sa Hacienda Luisita

NAGDAGSA sa House of Representatives sadtong Abril 27 ang mas o menos 100 ka mangunguma halin Hacienda Luisita sa Tarlac para iprotesta ang panibag-o nga pamahug nga pagpalayas sang pamilya Cojuangco sa masobra 500 ka mangunguma sa asyenda. Nag-upod sila sa *camp out* sang Kilusang Magbubukid ng Pilipinas nga naga-insister nga ibasura ang Comprehensive Agrarian Reform Program (CARP) kag ipasar ang Genuine Agrarian Reform Bill.

Suno kay Rene Galang, presidente sang United Luisita Workers' Union, nakabaton sila sang memorandum halin sa mga Cojuangco isa ka adlaw matapos aprubahan sang Kongreso sadtong Disyembre 1, 2008 ang proposal nga palawigon ang bogus nga CARP.

Ang memorandum nagasaad nga pag-abot sang Oktubre 30, 2009 dapat nga untaton na sang mga mangunguma ang pagtalauma sa 2,000 ektaryas nga kabahin sang HLI. Ginapaguba man ang daan na nga natanom nga amo lamang ginakabuhin sang mga mangunguma didto. Sakop man sang HLI ang 6,000 ektaryas nga asyenda kon sa diin napatay ang pito ka mangunguma kag napilasan ang madamo nga iban pa sa isa ka masaker sadtong Nobyembre 2005.

Siling ni Rep. Rafael "Ka Paeng" Mariano sang Anakpawis, ang mga mangunguma ang matuod nga nagapang-iya sang mga bangud kinansela na sang gubyerno ang Stock Distribution Option (SDO) sa idalom sang CARP sadtong 2006 kag ginmandu nga ibalik ang mga sa mga mangunguma. Suno pa kay Galang, sila kag indi ang pamilya Cojuangco ang may kinamatarung kag may rason para umhon kag pauswagon ang asyenda.

Bangit, masunod nga hepe sang AFP?

Napatemprano sang isa kag tunga sa bulan ang pagbaylo kay Gen. Alexander Yano bilang hepe sang AFP sining Mayo 1. Maniobra ini para padasigon ang promosyon ni Lt. Gen. Delfin Bangit nga ginapatihan nga may pagatungdan nga daku nga papel sa mahigko nga plano ni Gloria Arroyo sa palaabuton.

Ginbulos kay Yano si Lt. Gen. Victor Ibrado nga gin-islan naman ni Bangit bilang hepe sang Philippine Army. Ginapan-aw sang mga kritiko sang rehimeng Arroyo nga temprano man nga paretiruhon si Ibrado para hatagan sang kahigayunan ang pagpwesto kay Bangit bilang hepe sang AFP matapos ang Hunyo. Paniguro ini ni Arroyo nga pananglitan nga mapaslawan liwat ang padihot nga *charter change* bag-o magsara ang Kongreso, ang nagapungko nga hepe sang AFP ang tampad sa iya kag indi magduha-duha nga magpatuman sang layi militar ukon *state of emergency*.

Pananglitan mapaslawan ang padihot nga layi militar, malahalon gihapon ang mangin papel ni Bangit sa pagahimuon nga pagdinaya sa eleksyon sa 2010. Ang kinagamo nga igabunga sang eleksyon pwede man hingalitan ni Arroyo para magdeklarar sang layi militar.

Si Bangit ang nagserbi nga hepe sang Presidential Security Group kag ginasiling nga labing tampad kay Arroyo sobra pa sa sino man nga upisyal sang AFP.

Samtang, ginahanda man ang pagpwesto kag Dir. Roberto Rosales bilang hepe sang PNP paglab-ot sang 2010. Tampad man siya nga suluguon sang hubon Arroyo. **AB**

ANG**Bayan**

Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Edisyon Hiligaynon
Tuig XL No. 9
Mayo 7, 2009
www.philippinerevolution.net

Editorial

Sahing mamumugon, pamunuan ang paghimakas sang pumuluyong Pilipino

Samtang nagadugay kag nagadalom ang pangkalinibutanon nga krisis sang kapitalismo kag ang krisis sang malakolonyal kag malapyudal nga sistema sa Pilipinas, nagatuga ini sang wala kapares nga kahalitan kag kabudlayan sa sahing mamumugon, sa masang anakbalhas kag bilog nga pumuluyo. Sa pihak nga bahin, nagbun-ag ini sang paborable nga kondisyon para sila pukawon kag pahulagon. Labi nga nagathag sa ila ang kakinahanglanon nga baktason ang dalan sang militante nga paghimakas agud pangapihan ang interes sang tanan nga ginapigos kag ginahimuslan kag maghulag para tapuson ang sistema nga nagalumoy sa ila sa kabudlayan kag pag-antos.

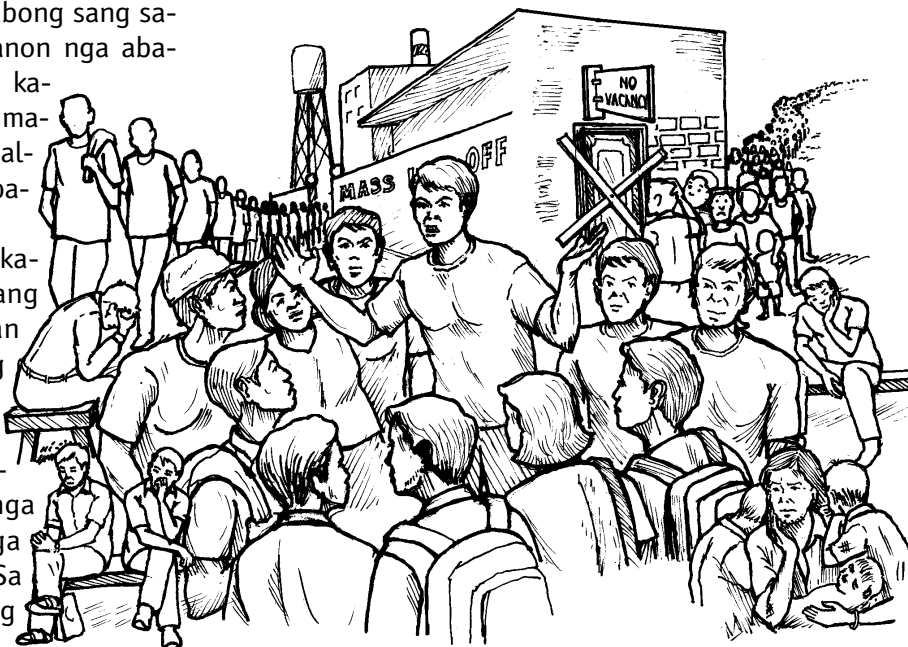
Daku nga hangkat ang ginaatubang subong sang sahing mamumugon. Hugot ang kinahanglanon nga abagahon sang sahing mamumugon ang ila katungdanan nga ipakig-away ang ila mga makasahi nga interes kag palapnagon kag dalon ang rebolusyonaryong kahublagan sa panibag-o nga halintang sang pagsulong.

Ang sahing mamumugon ang pinakamauswagon nga sahi nga gimbun-ag sang kasaysayan. Ini subong ang ginasaligan nga magpamuno kag magsulong sang pangkatilingban nga rebolusyon. Ang Partido Komunista ang abante nga destakamento sini. Dala sini ang Marxista-Leninista nga ideolohiya nga nagaserbi nga abante nga syentipiko kag praktikal nga ubay sa ila pag-analisa kag paghulag. Sa abaga man sang sahing mamumugon kag

partido sini ang katungdanan nga pukawon kag ubayan ang pumuluyo nga Pilipino, hugpungon sila kag manguna sa pagpasulong kag pagpasingki sang ila rebolusyonaryo nga paghimakas.

Dapat siguruhon nga matungdan sang sahing mamumugon ang dalagku nga pangkasaysayan nga hangkat kadungan sang wala kapares nga kalalaon sang krisis subong. Matigayon ini paagi sa aktibo nga pagtukod sang Partido sa ila kubay. Kon may mabaskog nga Partido sa tugas, sige-sige kag determinado nga magasulong ang sahing mamumugon sa tanan nga pagtag sang paghimakas.

Dapat malaparan, todo-todo kag nagahiliusa nga

Mga tampok sa isyu nga ini...

Mayo Uno, gindumdumsg linibo nga pumuluyo
PAHINA 3

Mga progresibo sa Kongreso, nadugangan sg tatlo
PAHINA 5

Madinalag-on nga pagatubang sa Balikatan sa Bicol
PAHINA 8

Mga instruksyon sa paglilimbag

1. Ang **sinundang pahina**, na eksaktong kopya ng pahina 1 maliban sa mas mapusyaw ang *masthead* o *logo* ay para sa mga gumagamit ng *mimeo machine* o naglilimbag sa paraang *v-type*. Idinisenyo ito para hindi madaling makasira ng istensil.

2. Pag-*print* sa istensil:

- a) Sa *print dialog*, i-check ang **Print as image**
- b) Alisin ang *check* sa **Shrink oversized pages to paper size**
- k) I-click ang **Properties**
- d) I-click ang **Advanced**
- e) Tiyaking naka-set sa **100%** ang **Scaling**
- d) Ituloy ang pag-*print*

3. Hinihikayat ang mga kasama na ipaabot sa patnugutan ng *AB* ang anumang problema kaugnay ng paglilimbag sa pamamagitan ng *v-type*. Magpadala ng *email* sa angbayan@yahoo.com